LJUDSKI KAPITAL U SRBIJI I NJEGOV ZNAČAJ ZA PRIVREDU

Kristina Grbić, Univerzitet u Beogradu - Ekonomski fakultet, kristinazemun@gmail.com

UVOD

Ljudski kapital je ekonomski izraz za znanje, veštine i druge osobine koje poseduju pojedinci, a koje su značajne za obavljanje ekonomske aktivnosti. Obuhvata znanje i veštine stečene u osnovnoj, srednjoj školi i fakultetu. Kao takav, on predstavlja **proizvedeni faktor proizvodnje**. Obrazovanje, kao ključni faktor u jednoj zemlji koji se ne treba izostaviti iz vida, čini proces"proizvodnje" ljudskog kapitala, dok sam proces obuke, daljeg rada i usavršavanja predstavlja **vrednost ljudskog kapitala**.

Uopšteno govoreći, ulaganja u obrazovanje predstavljaju **investicije** koje povećavaju ukupnu ekonomsku efikasnost. Takodje, utiču na povećanje **produktivnosti i realni rast zarada**. Čak se smatra da postoji čvrsta korelacija izmedju obrazovanja i zarada: viši nivo obrazovanja implicira viši nivo najamnina, dok veće plate, motivišu ljude da se neprekidno obrazuju.

Ukoliko se ne koristi, ljudski kapital nestaje. Zato je potrebno što više ulagati u mlade, inovativne ljude, ali takodje pružiti potporu starijim ljudima u nastojanju da svojim elanom i pozitivnim stavovima budućim naraštajima obezbede kompleksnu i celovitu sliku značaja obrazovanja za državu čiji su stanovnici.

Podaci za 2014. godinu pokazuju da se za obrazovanje u zemljama EU u proseku izdvaja 5,1 odsto BDP-a (u Danskoj, Švedskoj i Finskoj 7-8 odsto), a u Srbiji 4,2 odsto što znači da su ulaganja u ovom domenu relativno skromna i da bi ih trebalo povećati.

KRATAK OSVRT NA KRETANJE LJUDSKOG KAPITALA U 19. I 20.VEKU

Slika 1: Kretanje ljudskog i fizičkog kapitala u 19. i 20. veku

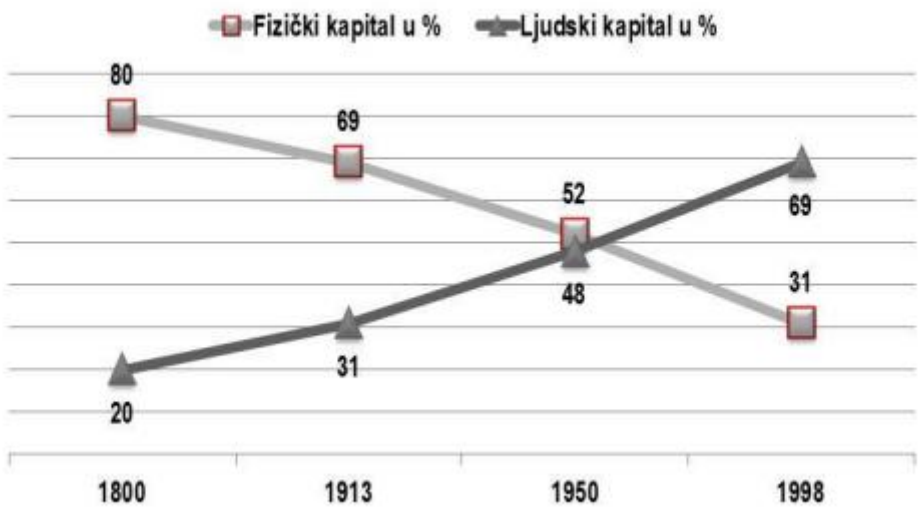

Ruski naučnik V. Meljancev je na osnovu podataka iz krajnje različitih izvora došao do zaključka da su se tokom devetnaestog i dvadesetog veka dogodile suštinske promene u strukturi ukupnog kapitala u najrazvijenijim zemljama Zapada i Japana. Čineći distinkciju jedino između fizičkog i ljudskog kapitala, ovaj istraživač je došao do zaključka da je učešće ljudskog kapitala u strukturi ukupnog kapitala u sagledavanim privredama uvećano sa 20% u 1800. godini, na čak 69% 1998. godine (Meljancev, 2001).

Prema slici 1 , vidimo da ljudski kapital na globalnom nivou zauzima svoje značajno učešće, naročito kod razvijenih zemalja sveta, gde su strukturne granice jasno definisane.

INDEKS GLOBALNOG LJUDSKOG KAPITALA U 2017. GODINI

Prema Indeksu globalnog ljudskog kapitala koji je nedavno konstruisao Svetski ekonomski forum, Srbija sa vrednošću indeksa od 62,50, premašuje svetski prosek i zauzima 60. mesto od ukupno 130 zemalja koje su uključene u istraživanje.

Srbija najlošije rezultate beleži na planu korišćenja raspoloživih resursa (112. mesto u svetu), a najbolje kada je u pitanju formalno obrazovanje naredne generacije i celoživotno učenje tekuće radne snage (36. mesto). Slabo se kotiramo po kvalitetu obrazovnog sistema (95. mesto), ali kada je reč o raznovrsnosti znanja i veština visokoobrazovanih, zauzimamo visoko 16. mesto.

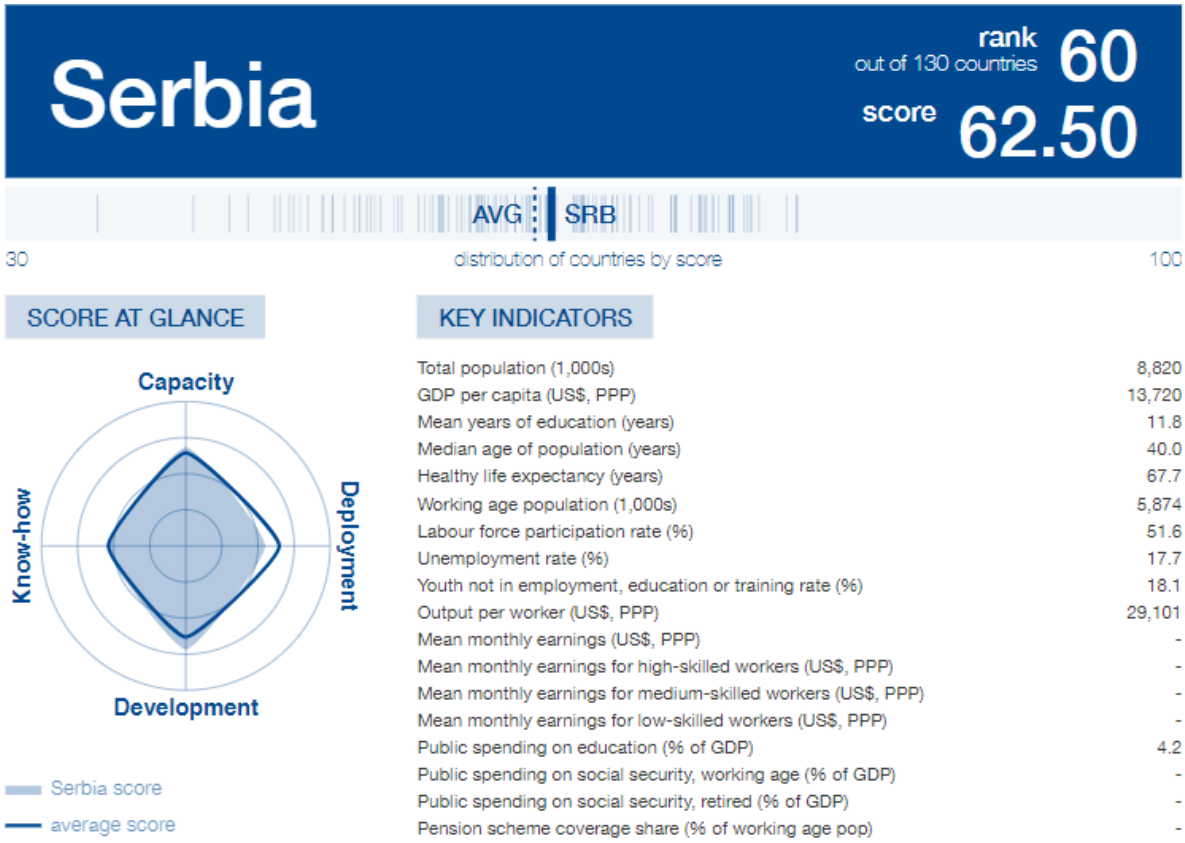

COUNTRY SCORE CARD

	0-14 age group			15-24 age group			25-54 age group			55-64 age group			65+ age group		
% of population	16.6			12.5			40.3			13.8			16.8		
Capacity score 68.4 rank 73	value	score	rank	value	score	rank	value	score	rank	value	score	rank	value	score	rank
Literacy and numeracy				98.5	98.5	75	99.6	99.6	18	97.8	97.8	24	93.9	93.9	24
Primary education attainment rate				98.9	98.9	67	99.2	99.2	41	97.4	97.4	48	61.0	61.0	82
Secondary education attainment rate				56.0	56.0	90	80.8	80.8	47	62.7	62.7	49	28.9	28.9	60
Tertiary education attainment rate							12.4	12.4	75	10.8	10.8	65	5.9	5.9	71
Deployment score 55.0 rank 112															
Labour force participation rate				28.1	28.1	119	81.3	81.3	80	40.3	40.3	120	7.8	7.8	104
Employment gender gap				0.64	63.9	96	0.86	85.5	53	0.53	52.8	96	0.42	41.8	79
Unemployment rate				40.7	19.0	122	17.1	37.1	112	11.5	45.2	111	1.0	85.4	43
Underemployment rate				16.6	58.5	74	9.4	49.0	65	8.6	51.0	66	3.4	67.7	48
Development score 71.8 rank 36															
Primary education enrolment rate	99.2	99.2	19												
Quality of primary schools [1]	3.9	47.8	72												
Secondary education enrolment rate	99.1	99.1	4												
Secondary enrolment gender gap	1.0	100.0	1												
Vocational education enrolment rate				75.1	75.1	4									
Tertiary education enrolment rate				58.3	58.3	44									
Skill diversity of graduates [2]				0.14	94.3	16									
Quality of education system [1]				3.2	36.4	95									
Extent of staff training [1]							3.2	35.9	119						
Know-how score 54.8 rank 49															
High-skilled employment share							29.1	29.1	46						
Medium-skilled employment share							91.0	91.0	54						
Economic complexity [3]							0.45	57.6	38						
Availability of skilled employees [1]							3.5	41.6	114						

Unless otherwise indicated by a superscripted note, "value" refers to percentage rates for the corresponding age group. The following exceptions apply:
1 / Survey response on a 1–7 scale (1 = worst score, 7 = best score) - 2 / Data on a normalized 0.090 - to 1.000-scale (0.090 = best score, 1.000 = worst score) - 3 / Data from –2.33 (worst score) to 2.21 (best score)

ZEMLJE KOJE SU U VODEĆOJ POZICIJI ZA USPEH

U jednom londonskom ekonomskom časopisu Times Higher Education (THE), u kome su razmatrana brojna ekonomska pitanja kao što su: stope objavljivanja istraživanja, stope učešća u visokom obrazovanju, BDP po glavi stanovnika i razne ekonomske pretpostavke, identifikovano je sedam zemalja koje su u vodećoj poziciji za uspeh. Nazivaju ih **TACTICS** (prevedeno na srpski jezik: TAKTIKE) i tu spadaju redom: Tajland, Argentina, Čile, Turska, Iran, Kolumbija, Srbija. (**T**hailand, **A**rgentina, **C**hile, **T**urkey, **I**ran, **C**olumbia, **S**erbia).

Sa stanovišta visokog obrazovanja, ove zemlje imaju potencijal da prekorače BRICS (Brasil, Russia, India, China, South Africa) – zemlje koje su tradicionalno identifikovane kao globalne zvezde u usponu.

U svim ovim zemljama, uključujući i našu, BDP po glavi stanovnika je ispod 15.000 dolara, a najmanje polovina mlade populacije se upisuje u visoko obrazovanje, čije je učešće od 2010. do 2014. poraslo za oko 5% ili više.

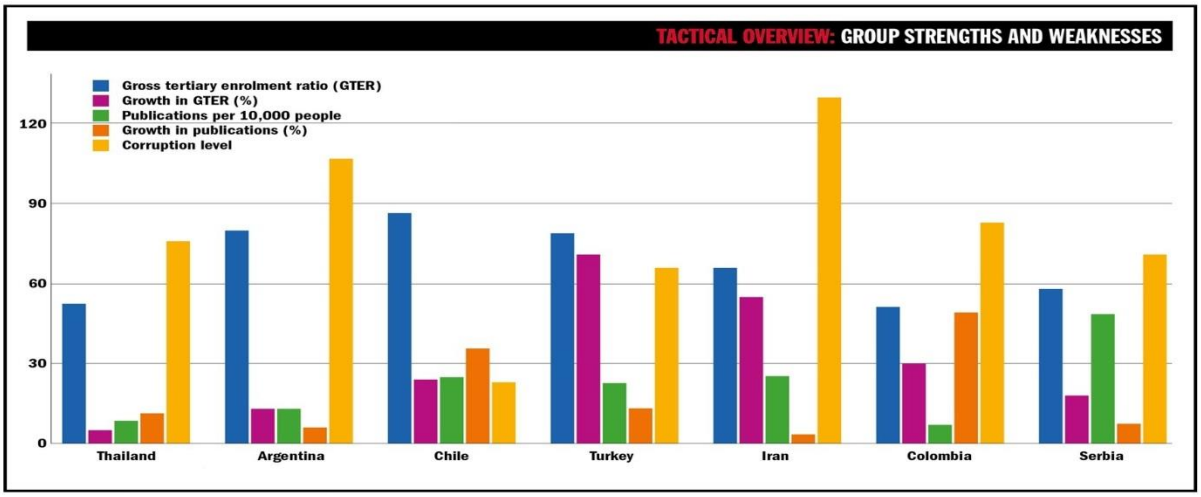

	Country	Population in 2015 (thousands)	Number of HEIs in *THE* World University Rankings 2016-17	Population of 15- to 19-year-olds in 2015 / Number of WUR-ranked institutions (thousands)	Gross tertiary enrolment ratio (GTER) in 2014 (or 2013 where 2014 figures unavailable)	% growth in GTER 2010-14 (or 2009-13 if unavailable)	Total publications 2011-15	Total publications 2011-15 per 10,000 people	% growth in publications 2011-15	Field-weighted citation impact	Gross domestic product per head 2015 ($)	Human Development Index rank 2014	Transparency International Corruption Perceptions Index rank 2015	PISA mean score in mathematics 2012
TACTICS	Thailand	67,959.36	9	489	52.5	5	57,675	8.5	11.3	0.94	5,816	93	=76	427
	Argentina	43,416.75	1	3,438	80.0	13	56,423	13.0	6.0	1.00	13,432	40	=107	388
	Chile	17,948.14	10	132	86.6	24	44,679	24.9	35.7	1.08	13,384	42	=23	423
	Turkey	78,665.83	17	394	79.0	71	178,265	22.7	13.2	0.77	9,130	72	=66	448
	Iran	79,109.27	13	421	66.0	55	200,006	25.3	3.4	0.84	–	=69	=130	–
	Colombia	48,228.70	3	1,357	51.3	30	33,571	7.0	49.2	0.84	6,056	=97	=83	376
	Serbia	7,098.25	1	555	58.1	18	34,489	48.6	7.4	0.86	5,144	66	71	449

Srbija je prilično neuobičajena među evropskim nacijama, s obzirom da je GDP per capita ispod svetskog proseka. Pored toga, stopa upisa na visoke škole, fakultete je znatno niži nego u Argentini i Čileu, ali je porastao za 18% od 2010. do 2014. Srbija takodje ima prosečni rezultat u oblasti matematike u OECD-ovom programu za međunarodnu procenu učenika (PISA), koji meri postignuće u dobi od 15 godina. Prema podacima iz 2012. godine rezultat Srbije je 449, koji je za nijansu bolji od rezultata Turske koji je iznosio 448. Ovaj rezultat bi mogao da pokaže da je naš školski sistem bolji od sistema država koje pripadaju TACTICS.

Rast upisa je bio dominantan tokom devedesetih, noviji rast je više iluzija, na šta je uticao rezultat zakonodavstva iz 2005.godine koji je uključivao mnoge institucije koje su prethodno imenovane kao „post-srednje institucije“ u sistem visokog obrazovanja. Privatni univerziteti su u porastu i obuhvataju oko 10% studentske populacije. Nakon 2000-ih, država je sprovela nekoliko reformi visokog obrazovanja gde su kao rezultat proizašle povećane stope upisa i stope završetka studija. Postoji jasan prostor za poboljšanje kvaliteta istraživačkog rada u Srbiji, s obzirom na to da se zemlja i dalje oporavlja od međunarodne izolacije i ratova u bivšoj Jugoslaviji.

ZAKON O DUALNOM OBRAZOVANJU

U novembru 2017. usvojen je Zakon u dualnom obrazovanju. U njemu su istaknuti odgovarajući ciljevi (prema Članu 4.):

1) obezbeđivanje uslova za sticanje, usavršavanje i razvoj kompetencija u skladu sa potrebama tržišta rada;

2) obezbeđivanje uslova za dalje obrazovanje i celoživotno učenje;

3) razvijanje preduzimljivosti, inovativnosti, kreativnosti, profesionalni i karijerni razvoj svakog pojedinca;

4) obezbeđivanje uslova za lični, ekonomski i opšti društveni razvoj;

5) razvijanje sposobnosti za timski rad i osećaj lične odgovornosti u radu;

6) razvijanje svesti o važnosti zdravlja i bezbednosti, uključujući i bezbednost i zdravlje na radu;

7) razvijanje sposobnosti samovrednovanja i izražavanja sopstvenog mišljenja kao i samostalnog donošenja odluka.

Prema procenama ministarstva prosvete, ovaj zakon bi trebalo da omogući efikasnije obrazovanje, kao i zapošljavanje mladih odmah posle srednje škole. U obrazloženju zakona je kao cilj navedeno prilagođavanje srednjeg stručnog obrazovanja potrebama privrede, smanjivanje stope nezaposlenosti mladih do 25 godina i jačanje konkurentnosti privrede Srbije na regionalnom i globalnom nivou. Zakonom se uređuje sadržaj i način ostvarivanja dualnog obrazovanja, uzajamna prava i obaveze učenika, roditelja, škole i poslodavaca, materijalno i finansijsko obezbeđenje učenika, kao i druga pitanja od značaja za dualno obrazovanje.

Dualno obrazovanje je model realizacije nastave u sistemu srednjeg stručnog obrazovanja i vaspitanja u kome se kroz teorijsku nastavu i vežbe u školi i učenje kroz rad kod poslodavca, stiču kompetencije u skladu sa standardom kvalifikacije i planom i programom nastave i učenja.

Odredbe Zakona primenjivaće se na deo srednjeg stručnog obrazovanja i vaspitanja za obrazovne profile u trajanju od tri, odnosno četiri godine i specijalističkog obrazovanja.

STRATEGIJA RAZVOJA OBRAZOVANJA U SRBIJI DO 2020.GODINE

Vlada Srbije je usvojila, na sednici od 25. oktobra 2012. godine, Strategiju razvoja obrazovanja u Srbiji do 2020. godine koja se bavi utvrđivanjem svrhe, ciljeva, pravaca, instrumenata i mehanizama razvoja sistema obrazovanja u Republici Srbiji do 2020. godine.

Ciljevi dugoročnog razvoja obrazovanja koji su obavezujući za obrazovni sistem u celini i za svaki njen deo, Strategijom su definisani kao:

1) povećanje kvaliteta procesa i ishoda obrazovanja do maksimalno dostižnog nivoa - onog koji proističe iz naučnih saznanja o obrazovanju i ugledne obrazovne prakse;

2) povećanje obuhvata stanovništva Republike Srbije na svim obrazovnim nivoima, od predškolskog vaspitanja i obrazovanja do celoživotnog učenja;

3) dostizanje i održavanje relevantnosti obrazovanja, posebno onog koje se potpuno ili delimično finansira iz javnih izvora, tako što će se struktura sistema obrazovanja usaglasiti sa neposrednim i razvojnim potrebama pojedinaca, ekonomskog, socijalnog, kulturnog, medijskog, istraživačkog, obrazovnog, javnog, administrativnog i drugih sistema;

4) povećanje efikasnosti upotrebe svih resursa obrazovanja, odnosno završavanje obrazovanja u predviđenom roku, sa minimalnim produžetkom trajanja i smanjenim napuštanjem školovanja.

EMIGRACIJE MLADIH

Krajem 20. veka jedan od glavnih problema jeste problem emigracije mladih ljudi. To je bio period etičke netrpeljivosti i političke nestabilnosti.

Табела 34. Млади емигранти Републике Србије према државама емиграције, Попис 2002.

Регион	Пол	Укупно	Аустрија	Италија	Немачка	Француска	Холандија	Швајцарска	Шведска	Канада	САД	Аустралија	Непознато	Остало
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	С	81505	15270	4273	21393	5043	1357	14409	2669	1638	3410	1267	4103	6673
	М	42586	7625	2205	11796	2664	698	7240	1348	803	1842	632	2181	3552
	Ж	38919	7645	2068	9597	2379	659	7169	1321	835	1568	635	1922	3121

Izvor: https://pod2.stat.gov.rs/ObjavljenePublikacije/G2015/pdf/G20154005.pdf

Табела 36. Млади емигранти према државама емиграције, Попис 2011.

Регион	Пол	Укупно	Аустрија	БиХ	Канада	Француска	Немачка	Мађарска	Италија	Шведска	Швајцарска	САД	Непознато	Остало
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	С	61342	14551	1114	1050	3814	9350	918	4782	2301	9006	3223	1522	9711
	М	31615	7473	539	551	1948	4742	471	2342	1156	4420	1853	835	5285
	Ж	29727	7078	575	499	1866	4608	447	2440	1145	4586	1370	687	4426

Izvor: https://pod2.stat.gov.rs/ObjavljenePublikacije/G2015/pdf/G20154005.pdf

Prilikom poređenja broja mladih emigranata u popisu 2002. godine i 2011. godine, primećuje se tendencija opadanja, naročito ako se gledaju mladi emigranti iz Srbije u Nemačku. Jedan od razloga može biti i krah ekonomije – Svetska ekonomska kriza iz 2008. godine.

Табела 47. Млади емигранти према школској спреми, полу и државама у које су емигрирали, Попис 2011.

Школска спрема	Пол	Укупно	Аустрија	БиХ	Канада	Француска	Немачка	Мађарска	Италија	Шведска	Швајцарска	САД	Непознато
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	С	61342	14551	1114	1050	3814	9350	918	4782	2301	9006	3223	11233
	М	31615	7473	539	551	1948	4742	471	2342	1156	4420	1853	6120
	Ж	29727	7078	575	499	1866	4608	447	2440	1145	4586	1370	5113
Без школе	С	1212	276	12	11	75	312	2	79	64	227	20	71
	М	647	156	7	6	39	160	0	40	30	126	12	71
	Ж	565	120	5	5	36	152	2	39	34	101	8	63
Непотпуна основна школа	С	742	251	3	1	53	192	1	78	38	65	1	59
	М	386	131	2	1	29	97	1	32	20	34	1	38
	Ж	356	120	1	0	24	95	0	46	18	31	0	21
Основна школа	С	18980	6113	184	198	1185	3168	109	1915	697	3290	253	1868
	М	10094	3212	89	111	647	1694	53	1024	374	1699	140	1051
	Ж	8886	2901	95	87	538	1474	56	891	323	1591	113	817
Средња школа	С	24405	4657	685	498	1463	3489	497	1696	1001	3455	1667	5297
	М	12991	2393	357	273	778	1758	263	801	520	1645	1045	3158
	Ж	11414	2264	328	225	685	1731	234	895	481	1810	622	2139
Виша и висока школа	С	8131	656	212	301	458	891	296	462	235	691	1146	2783
	М	3570	281	77	135	163	399	144	172	87	298	573	1241
	Ж	4561	375	135	166	295	492	152	290	148	393	573	1542
Непознато	С	7872	2598	18	41	580	1298	13	552	266	1278	136	1092
	М	3927	1300	7	25	292	634	10	273	125	618	82	561
	Ж	3945	1298	11	16	288	664	3	279	141	660	54	531

Izvor: https://pod2.stat.gov.rs/ObjavljenePublikacije/G2015/pdf/G20154005.pdf

Ukoliko se detaljnije sagleda slika emigranata po stručnoj spremi, može se primetiti da uglavnom emigriraju oni koji imaju završenu osnovnu i srednju školu, neretko i završene fakultete. Takođe, uglavnom u druge zemlje odlaze mladi emigranti muškog pola.

PROJEKCIJE BROJA MLADIH

Графикон 15. Пројекције броја младих, 2016, 2021, 2026, 2031, 2036. и 2041. (средња варијанта)

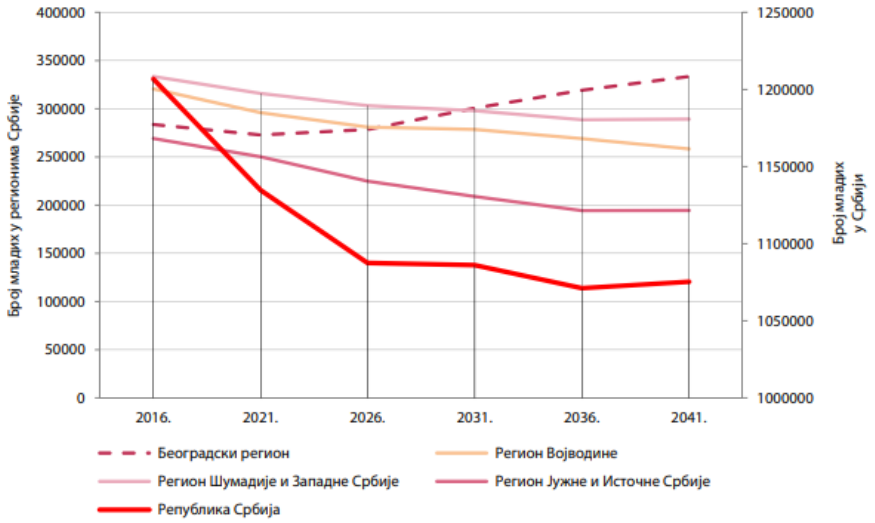

Izvor: https://pod2.stat.gov.rs/ObjavljenePublikacije/G2015/pdf/G20154005.pdf

Projekcije broja mladih, kao što grafikon pokazuje, jesu sve lošije. Očekuje se strmiji pad u periodu od 2021. do 2026. godine, da bi nakon toga pad bio blaži (sa stanovišta cele zemlje). Ako se pogledaju projekcije prema regionima, vidimo da se očekuje prirast broja mladih u Beogradskom regionu.

Kako se otvaraju nove saobraćajnice koje povećavaju efikasnost putovanja u strane države, stvara se lakši pristup inostranim tržištima rada.

Табела 76. Пројекције младих према полу и групама старости, 2016, 2021, 2026, 2031, 2036. и 2041. (средња варијанта)

Године старости	2016			2021			2026		
	свега	мушко	женско	свега	мушко	женско	свега	мушко	женско
РЕПУБЛИКА СРБИЈА									
Укупно	**1206756**	**617686**	**589070**	**1134786**	**579897**	**554889**	**1087454**	**554260**	**533194**
15–19	355038	182509	172529	357251	183298	173953	336158	173541	162617
20–24	410351	210673	199678	360414	184424	175990	368971	187840	181131
25–29	441367	224504	216863	417121	212175	204946	382325	192879	189446

Izvor: https://pod2.stat.gov.rs/ObjavljenePublikacije/G2015/pdf/G20154005.pdf

Табела 76. Пројекције младих према полу и групама старости, 2016, 2021, 2026, 2031, 2036. и 2041 (средња варијанта) (наставак)

Године старости	2031			2036			2041		
	свега	мушко	женско	свега	мушко	женско	свега	мушко	женско
РЕПУБЛИКА СРБИЈА									
Укупно	**1086097**	**553229**	**532868**	**1071132**	**545270**	**525862**	**1075340**	**545424**	**529916**
15–19	330947	171251	159696	321035	165764	155271	314744	162069	152675
20–24	352343	180019	172324	351854	179745	172109	347845	176726	171119
25–29	402807	201959	200848	398243	199761	198482	412751	206629	206122

Izvor: https://pod2.stat.gov.rs/ObjavljenePublikacije/G2015/pdf/G20154005.pdf

Zabrinjavajuća je činjenica da sve više studenata napušta fakultet bez namere vraćanja u svoju zemlju.

Posmatrajući trenutnu situaciju u našoj zemlji, ne možemo sa sigurnošću da budemo sigurni u kom će se pravcu kretati korišćenje ljudskog kapitala. Ono što je u opštem slučaju poznato jeste da je za razliku od 18. i 19. veka, gde je fizički kapital bio višestruko zastupljen u odnosu na ljudski kapital, u 20. i 21. veku njegova zastupljenost drastično opada, dok je prisutnost ljudskog kapitala sve veća. Za našu zemlju je potrebno obezbediti razvojne strategije koje će omogućiti dugoročnu tendenciju rasta ljudskog kapitala, uz manje negativne tj. veće pozitivne oscilacije. Kratkoročno, ciljevi koji su vezani za sam obrazovni sistem iako su definisani, postoji mogućnost da se neki od njih i ne realizuju što u velikoj meri zavisi od kvaliteta državnog sistema, mogućnosti za dalji napredak države, trenutne državne uloge u obezbedjenju finansijskih sredstava za obrazovanje i mnogih drugih faktora.

ZAKLJUČAK

Subjektivno, **ulaganje u obrazovanje je investicija, a ne trošak. Što se više ulaže u obrazovanje, to državi ide više u korist, a ne na štetu.**

LITERATURA:

http://www.mpn.gov.rs/wp-content/uploads/2015/08/Akcioni_plan.pdf

http://www.mpn.gov.rs/wp-content/uploads/2016/06/FINAL-NACRTA-ZAKONA-O-DUALNOM-OBRAZOVANJU-12.05.2017..pdf

http://www.vps.ns.ac.rs/SB/2014/1.1.pdf

https://pod2.stat.gov.rs/ObjavljenePublikacije/G2015/pdf/G20154005.pdf

https://www.weforum.org/agenda/2016/12/countries-global-higher-education-superstars-tactics-/

Vlada Republike Srbije (2015); *Akcioni plan*

Vlada Republike Srbije (2016) ; *Final nacrta zakona o dualnom obrazovanju*

World Economic Forum (2017) ; *Human Capital Report*

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ПРИЈАВА ЗА ДОДЕЛУ СТИПЕНДИЈЕ

Конкурс за доделу „Награда Миливоја Јовановића и Луке Ћеловића"
(Назив Задужбине или Фондације)

Молим да ми се на основу Конкурса, расписаног 11.11.2019. (датум) додели студентска стипендија за 2019/2020. школску годину.

Подаци из личне карте:

1) Презиме, средње слово и име Грбић Г Кристина
2) Лични број грађана (ЈМБГ) 1610997715159
3) Адреса Теодора Херцла 6
4) Место пребивалишта (са поштанским бројем) 11080 Земун
5) Општина Земун

Назив факултета Универзитет у Београду – Економски факултет
Смер Рачуноводство, ревизија и финансијско управљање
Датум уписа у I годину студија 2016. година
Година студија у школској 2019/2020. четврта
Просечна оцена постигнута у току студија 9,23
E-mail kristinazemun@gmail.com
Мобилни тел: 0649495797 Фиксни тел: 011/2109813
Адреса за доставу обавештења Мића Радаковића 14/15 Земун

Напомене и додатне информације:

Изјављујем под моралном и кривичном одговорношћу:
– да су унети подаци тачни
– да нисам корисник ниједне друге стипендије

Подносилац пријаве

Кристина Грбић

Обавезно доставити уз пријаву:
– Фотокопију личне карте или штампани подациса електронске личне карте
– Уверење о уписаној школској години

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ
Број досијеа 73/16
Београд, 25 сеп 2019

Образац 192

EKONOMSKI FAKULTET
BEOGRAD, Kamenička 6
P. FAH 409, FAX 639-560

На основу члана 29. Закона о општем управном поступку, Економски факултет Универзитета у Београду, издаје

УВЕРЕЊЕ

Да је Кристина Грбић рођен-а 16.10.1997. (датум и година)
у Београду, Република Србија,
уписан-а **први пут школске** 2016/17 на основне академске студије.

У школској 2019/2020. години именовани-а је уписан-а као:

а) студент који се сам финансира **б) студент који се финансира из буџета**

1. На студије које трају четири године - осам семестара (240 ЕСПБ).
2. На студије које трају три године - шест семестара (180 ЕСПБ).

Уверење се издаје на лични захтев, а ослобођено је таксе на основу члана 19. тачка 7 Закона о административним таксама.

(М.П.) _____
(одговорни радник)

ИЗЈАВА

Име и презиме: Кристина Грбић

Број индекса: 73/16

Изјављујем

да је стручни рад под насловом:

„Људски капитал у Србији и његов значај за привреду"

- резултат сопственог стручног / истраживачког рада и
- да нисам кршио/ла ауторска права и користио/ла интелектуалну својину других лица.

У Београду, 09.12.2019.

Потпис даваоца Изјаве

Кристина Грбић

ČITAČ ELEKTRONSKE LIČNE KARTE: ŠTAMPA PODATAKA

Podaci o građaninu

Prezime:	ГРБИЋ
Ime:	КРИСТИНА
Ime jednog roditelja:	GORAN
Datum rođenja:	16.10.1997.
Mesto rođenja, opština i država:	BEOGRAD, SAVSKI VENAC, REPUBLIKA SRBIJA
prebivalište:	BEOGRAD, ZEMUN, TEODORA HERCLA 006
Datum promene adrese:	04.11.1997.
JMBG:	1610997715159
Pol:	Ž

Podaci o dokumentu

Dokument izdaje:	ПС ЗЕМУН
Broj dokumenta:	010376922
Datum izdavanja:	25.03.2019.
Važi do:	25.03.2029.

Datum štampe: 16.07.2019.

1. U čipu lične karte, podaci o imenu i prezimenu imaoca lične karte ispisani su na nacionalnom pismu onako kako su ispisani na samom obrascu lične karte, dok su ostali podaci ispisani latiničkim pismom.
2. Ako se ime lica sastoji od dve reči čija je ukupna dužina između 20 i 30 karaktera ili prezimena od dve reči čija je ukupna dužina između 30 i 36 karaktera, u čipu lične karte izdate pre 18.08.2014. godine, druga reč u imenu ili prezimenu skraćuje se na prva dva karaktera.

PREPORUKA

za rad Kristine Grbić, pod naslovom
«Ljudski kapital u Srbiji i njegov značaj za privredu»

Tema rada studentkinje Kristine Grbić je posvećena ljudskom kapitalu, kao kritičnom resursu modernog doba, od kojeg, u velikoj meri, zavise razvojni rezultati savremenih privreda, uključujući Srbiju. Kao mlad čovek, Kristina je prepoznala važnost istraživanja u ovom domenu i pristupila mu sa puno volje i entuzijazma, demonstrirajući nesumnjive analitičke sposobnosti i istraživački potencijal.

Razmatranja u ovom radu su prevashodno kvalitativne prirode, ali se oslanjaju na pažljivo prikipljene podatke, koji svedoče o ostvarenim rezultatima privrede Srbije na planu izgradnje ljudskog kapitala u komparativnom sagledavanju. Na relativno malom prostoru Kristina je uspela da predstavi ključne aspekte ljudskog kapitala u Srbiji ne propuštajući da istakne nesumnjive potencijale koje naša zemlja ima, a koji su uočeni i u međunarodni istraživanjima na koja se poziva, kao što su ona koje je preduzeo Svetski ekonomski forum ili istraživači eminentnog britanskog ekonomskog časopisa. Na stranicama ovog rada mogu se naći zrela razmišljanja o problemu emigracije, nedovoljne zaposlenosti mladih, važnosti unapređenja kvaliteta visokog obrazovanja, dualnom obrazovanju, koja proizilaze iz pročitane literature, ali i iz sopstvenog iskustva stečenog kroz dosadašnje školovanje. U radu se posebno naglašava uloga države u izgradnji ljudskog kapitala, koja treba da prepozna i ohrabri razvoj svih nivoa obrazovanja, a posebno univerzitetskog, i da trasira strateške pravce razvoja obrazovnog sistema, kao jednog od ključnih stubova savremene privrede i društva. Često se zaboravlja, ali radovi poput ovog su tu da nas podsete, da ulaganje u obrazovanje nije trošak na kojem treba štedeti, već prvoklasna investicija za budućnost koja se višestruko isplati.

Studentkinja Kristina Grbić je uložila napor da istražujući ovu popularnu, ali i nepresušnu temu konsultuje više različitih izvora, pri čemu nije podlegla pukoj interpretaciji tudjih stavova, već je problem sagledala iz sopstvenog ugla i dala mu svoj pečat. To, uz naglašenu sposobnost selekcije i objedinjavanja različitih aspekata relevantnih za temu kojom se bavi, ovom radu daje poseban kvalitet. Vredno je pomenuti i originalnost u pristupu, istinsku posvećenost i specifičan stil izražavanja autora u kojem nema «praznog hoda», nepotrebnih fraza i opštih mesta.

S velikim zadovoljstvom, kao Kristinina profesorka koja je pratila njen rad u dužem periodu, toplo preporučujem ovaj istraživački prvenac mlade autorke Vašoj pažnji.

S poštovanjem,

prof. dr Biljana Jovanović Gavrilović,
Univerzitet u Beogradu – Ekonomski fakultet

U Beogradu,
6. decembra 2019. g.